

TUASAQTITTINIQ

Saqqitaukautigijarialik
Immaktirvia 28, 2023

Sivuliqtiit Katimarjuarninga

Ualliit Hivuliqtiit Turaangajun Piangaidjutikhanun, Akituvallaangittunik Hivunikhanilu Piangaijarnirnun

WHISTLER, B.C. – Hivuliqtiit Kanadaup Ualliani aviktuqhimaniinni ukiuqtaqtunilu katihimajut Whistler uqautigiplugit qanuriliurutikhat aallanguqtirlugit hakugikhijuumirlugillu atauttikku piangidjutikhanun, uuktuqvikaniklu piliurnikkut hivunikhani piangaijarnirnun.

Hivuliqtiit uqautigivaktait aularaanginnaqtunik ajurnarhivaktun qajangnaqtullu qajangnaqtun hilakut hulidjutit pidjutivaktun nunallaanun, piangaidjutikhanun ihariagijauqpiagtunilu aulapkaidjutikhanik. Havaqatigiikhimmaarniaqtut, kavamatuqatkut, ikajuriami nunallaangit naunairiamilu ihuaqtumik ikajuutikhat piinnarialaqihimajut pipkaijaami inuit aaniqnaittumik ikiklijuumiriamilu qajangnaqningit iglunun havargijainnullu.

Ualliani Hivuliqtiit nakuujumik uqaqatigiqaqaktut amigaittunik tunidjutiqaqtunik hivulliutijaujukhanik ilaujullu: parnaqutikhakut aulapkaidjutikhanik pivikhaniklu; hilaup hulidjutikhat uvalu aturuminaqtumik pivalliani; auladjutinut qajangnaitkutikhat; nunaliqtirutini; havagvikhat imaalu auladjutainnilu; Ukiuqtaqtumi amiqhiniq atanniudjutikkullu; nunallaat qajangnaitkutikhainnilu.

Qanuriliurutikhat ihariagijaujut uqautigijaangani ajuqhautit atuqtait Ualliani Kanadamiut. Nigiukhimajut kavamangit pijaanginni ihuaqtunik, pittiarutikkut nakuujunik pidjutinik pimmarikharnirnun akituvallangittukhanik pipkarlugulu Kanada pinagaidjutikkut nutaanguqtirutnik piangaijarnirnnullu. Ilaujullu uqautigilugit ihariagijaujun manikkut aulapkaidjutikhaniklu ajurnarhivaktun Ukiuqtaqtumi.

Ualliani Hivuliqtiit ilitturijun Kanadamiutat nakuutqianun havagutigijaujun taimaa aallangatqiingninnik tamainni avikturhimanirni ukiuqtaqtunilu ilitarijaugaangata. Kavamatuqatkut ihumagittiaqtakhat avikturhimanii ukiuqtaqtumilu atanniqtuidjutait, kavamatuqatkunnilu hulidjutait ikajuutaujukhat aviktuqhimaniinni nunallaanilu hivulliutijumaniit.

Parnaqutikhat Aulapkaidjutikhat Ingilravikhallu

Ualliani Hivuliqtiit havagumajun havaqatigiiknikkut piliuqnikkut pimmarikharnikkullu parnaqutikhakut aulapkaidjutikhanik angiqtauhimajullu naunaijarnikkut uuktuqvikanik pimmarikharnikkut niuvvaanikkut ingilravikhanik ikajuriami angikliharnikkut aulaninga ihariagijaujunik hunanik tamaani Kanadami nunarjuamilu niuvvaavikhanun. Nunakhaliurnikkut

aulapkaidjutikhat, imaatun tulakviit, apqutit, milviit, tuhaqtidjutit, auladjutit uvalu qagitaujakkut uvalu nunallaani aulapkaidjutikhanik, ihuaqtuq maniliurnirmun angiklivalianiq uvalu atadjutigilugit inuit uvalu nunallaat. Aturuminaqtut ingilravikhat ukuallu ihuaqtumik tulaktarviit auladjutit ikajuutaajut nunaquami niqitigut uvalu auladjutikkut munagidjutinik tunihiblutik maniliurnirmun munagidjutinik hapkununga Kanadami ilagiiktunun. Ihuaqhijuumiqlugit ihuaqniit ikajuutauniaqtut uqautigijaangani aulahimaaqtut akiliruminaqtut ajuqhautit imaalu hivumuuqtilugit Kanajami hanaqidjutikkut piumajait ilaujut Ukiuqtaqtumi munaridjutit uvalu atanniqutidjutit.

Kavamatuqatkut havaqatigijakhait aviktutniit ukiuqtaqtullu hivunikhami aulapkaidjutikhanik ihariagijaujun. Ihuaqhijkaillu havaakhamut angiqtaudjutikhat inirnarikhugit ikiklinahuarutikhanik inaviiqutigijaujutun pidjutinik kiujaami aulraanginnaqtunik havaktakhami kinguvaqtidjutinik. Nunallaat atuqtut nalunaqtunik angijunik ajuqhautinik akiinniklu avatqudjutinik tahamaniittuni havaktakhani pijun tamajani auladutainnun ihuiqpaktunun ukunanilu iliurarnikkut akiinnik. Avikturhimanirni ukiuqtaqtunilu qinirhiajun naunaitkutinik qanuqtun hapkuat akhuurutit kiudjutauniaqtun hunallu himmautikhat uvani Piangaijarnikkut Kanadami Aulapkaidjutikhanik Pinahuaruti (ICIP) tikinniaqtuq. Uvani June 15mi, Kanadap Hivuliqtiit titiraqtut Kanadaup Angajuqqaarjuamut uqautigiffaaqhugit aviktuqhimajuni ukiuqtaqtunilu atauttikut uqautigijait hivulliujukhat aulapkaidjutikhanik maniliqtuutikhanik atugakhanilu talvani piqangittumi kavamatuqatkunni hivulliurutaani pinahurutimi himmautikhami uumani ICIP. Ualliani Hivuliqtiit tukhiqtun kavamatuqatkunni pittiarinnikkut uppiridjutinik tuklirmun pidjutimun kavamatuqatkunnin aulapkaidjutikhanik maniliqtuutikhanik uqaqtavaktun uvani titiraqmi.

Hilakkut Hanaqidjutikhait ukuallu Aularaanginnaqtaqtun Pivalliadjutikhat

Nunarjuami qanuriliurutikhat anginiqaqtuq ikiklijuumirlugit pujuit anianiit. Avikturhimaniiit ukiuqtaqtullu piliqtun aulahimmaqtullu hulinikkut mikhilaaqtirinnikkut hulaqtinik hilaup aallanguqtirninganun.

Kiudjutigilugin hilap aallanguqtirnira pijariaqaqtut havaqatigiingnikkut hulidjutit malikhautikkut ingattaqtailinnikkullu hanaqidjutikhanik. Avikturhimaniiit ukiuqtaqtullu malikhautihimmaarniaqtait parnaqutikhatik kiunikkut nunallaani ihariagijamiknik hivulliutijumajamikniklu, ukuallu mikhilaaqtirinnikkut Kanadaup pujuit anianiit. Ualliani Hivuliqtiit tukhiqtun kavamatuqatkunni havaqatigilugin avikturhimanirni ukiuqtaqtunilu atauttikut atauhikkullu ikajurnikkut avikturhimanirni ukiuqtaqtunilu malikhautikkut ingattaqtailinnikkullu parnaqutikhanik qilamiklu, hivitujuniklu maniliqtuutikhanik naamajunik atuqtipkailinnikkut hapkuninnga parnaqutikhanik.

Nunakkut-kavamaliqinnikkullu pidjutait angiklijuummiiqtipaktait ajurnarutit uuktuqvikhallu nuutirinnikkut ukununga ikitqijaujunun-anianiinnun auladjutini pidjutainni nutaanguqtirutinillu. Nunarjuamin havaqatigiingniq, imaa ahinun aullaqtinia atpaniittunik piqangittuniluunniit aniaqtunik Kanadamin LNG, imakkut-pauwaliurutinik, uranium unalu hydrogen pidjutittaaqtun havagunik mikhilaaqtirinnikkut nunarjuami aniarutinik. Hivuliqtiit nutaanguqtiqtait pitquidjutait kavamatuqatkunnun ikajuriami anianiit piqarnirni tamainni nunarjuami kikliqaqtuni havaqatigilugillu aviktuqhimajuni ukiuqtaqtumilu iniqtiriami maliktakhat ataani Article 6mi

pijaami pidjutimi ikiklijaami pidjutijut hulidjutainnit nunagijamingni, ikajuutikhainnik pujuut turaangajainnik.

Pijukhat Ajuqhautinun Maniliqtuutikhat Ikajuutikhat Ihuaqhaidjutait (DFAA) aallanguqtirutikhat kavamatuqatkunnin hivumuutijakhat havaqatigittiarutikkut aviktuqhmaniinni ukiutaqtunilu, nuutiqhimaittumiklu qajangnaqtunik akiinniklu avikturhimanirnun ukiuqtaqtunullu haamlatkunnullu. Nutaanguqtiqhimaajuq DFAA piinnarialaqijukhaq, ihuaqtumik ihuaqnikkullu taimaali ikajugianani Ualliani Kanadami nunallaat hulaqutigijauhimaaju ajuqhautinin.

Auladjutitut Amirhiniit

Kanada anginiqaqtumik havaktakhanik nunaqujami auladjutitut amiridjutainni, ilajuqlu uvuuna tuniudjutainni atuqtauraanginnaqtuni auladjutikkut pidjutainni, imaatun uqhuqujani kaasiliinilu, LNG, uranium uvanilu imakkut-pauwatuutikhanik, nauliqtunilu ingilradjutikhanik ihuaqhaidjutikhanilu imaatun hydrogen nutaanguqtiraanginnaqtunilu uqhuqujani.

Kanadami auladjutikkut hunat tikittukhat Kanadamiunnun nunarjuamullu niuvvaaviinnun. Auladjutitunun havagviit aallanguqtiqhimmarnaqtun malikhautilitik nutaanun ingilradjutikhanun qiniqhiajun nutaanik ikittunik uvungalu piqangittunik-pujuuqtunik uqhuqujaqtaqvingnik. Kavamatuqatkut pittiaqtakhait nunat avikturviinni ukiuqtaqtunilu, havaqatigilugillu ikiklijuummiqtiqlugit pujuut aulahimaaqtillugin piviallianirnik tamahamaniittunik hivnikhanilu auladjutikkut pivikhat. Angiklijuummiqtun kavamatuqatkunnin maniliurutikhat ihariagijaujun Ualliani avikturhimanirni ukiuqtaqtunilu, aajjikkiikniqarluni ukununga maniliurutikhanik humiliqaak nunaptikni.

Ualliani Hivuliqtiit uqautijait kavamatuqatkut havaqatigilirlugin pijaami nunarjuamin nunaptiknillu niuvvaanikkut pijaarnirnik maniliuriamilu auladjutitunun pauwatuutinullu auladjutikhanun ihariagijaujunun ilitturijaami avikturniup piangaijaaqtaarutikhakkut pittaarutaanik, ilajuqlu pijuummirutiknik ikajuutikhanik pauwaliqinirnun tuniutinikkullu aulapkaidjutikhanik. Hivuliqtiit uqaqtut ihumaaluutinik taapkuat kavamatuqatkunnin Halumajuq Pauwatuutitut Maliktakhat ajurnarniaqtun pijaami akituvallaaqtullu ilanginnut nunanut pidjutainni ublumi aturutini ublukhainnilu.

Ualliani Kanadami uuktuqvikhaqaqtuq piliriami nakuujumik pidjutiuvingmik tuniuvaktumiklu ihariagijaujuni ujarani ikittpiaqtunilu nunami ilaujuni Kanadamun ukununga nunarjuami paannarijainnun. Ualliani Kanadamiut tadjia ikajuqtauliqtut pivallianianin copper, nickel, zinc, uranium, potash, molybdenum, lithium unalu helium, uumangalu hivunikhami ihariagijaujuni ujaraghani amuhiniinnin havagutainninlu aulapkaihimmaaqniaqtuq piangaidjutikhanun. Ualliani Hivuliqtiit uqautijait kavamatuqatkut pipkaijukhat kajumiktumik angirutikkut havagutininik naunaijaqhimaajaa uvani Manikhakkut Aturutikhami 2023 atuqliqtaujukhat qilamik.

Ualliani Hivuliqtiit uqautigijaa una kavamatuqatkunnin Halumajuq Uqhuqujani Maliktakhat, tukhiqtauhimaajuq Halumajuq Pauwatuutikkut Maliktakhat, ukuallu uqhuqujani kaasiliinilu pijuinna kiklikhaa. Uqautijaa kavamatuqatkut pikaijaami kavamatuqatkunni hilakkut atugakhat ilitarilitik qilamik aularaanginnaqtuniklu hulidjutitik aviktuqhimanirnin ukiuqtaqtunillu taapkunani. Hivuliqtiit angihimaaju pauwatuutit auladjutinilu maliktakhat piuqpiaqtuq atanniqtuidjutiujuuq avikturhimanirni ukiuqtaqtunilu, huliliqtullu mikhilaatirnimun pujuinnik.

Kavamatuqatkut atugakhait ahiruqtiqtakharingitaa atanniqtuiddjutait ilitarijukhallu aallangajun iharidjutait qanurinningillu.

Hivuliqtiit uqautigijait hulaqutit hapkunani kavamatuqatkunni atugakhani ilaujullu qaliriigutiit, akiliqtaaruutiit akittuqpallaarnirninlu hulaqutit, pijaarnikkut pittaarnikkullu.

Nunatiqhimanirmun

Ahinit nunatiqhimajut akhuuqnaqtut ikajuriami Ualliani Kanadami piangaijarutikhainnun aullariktukhaniklu nunallaanik.

Aviktuqhimaniit ukiuqtaqtullu nakuutqijaujut kangiqhijaami havaakhamingni nunallaanilu ihariagijainnik. Ualliani Hivuliqtiit pijumajun aulahimmaaqkun angikliharutikhanik avikturhimanirni ukiuqtaqtunilu hulidjutainni piangaijarnikkut nunatiqhimajunin talvuuna aulahimmaaqkun naunirni Avikturhimanirni Ukiuqtaqtunilu Niruaqtaujukehani Pinahuarutimi, ukunungalu kavamatuqatkunni ilaupkainikkut avikturhimanirni ukiuqtaqtunilu tamaat paannarijauvaktun Kanadaup nunatiqhimanirnin pidjutimi. Naunaijaangat ihuaqtumik ilaujukhanik, aviktuqhimajuni ukiuqtaqtunilu havaqatigittiarniaqtait kavamatuqatkut ihuarharlugi hivunikhaliuqtauhimajun nunatirnikkut amigaitilaatigun ukununani avikturhimaniinni nunallaamilu angummadjutainnik.

Ualliani Hivuliqtiit uqautigijait kavamatuqatkut qilamiuqlutik havagutimingnik pimmarigharnikkut havagutikkut ikaarnikhait ukununga avikturhimaniinni niguaqtauhimajunun aallanullu nunatirnikkut havagutini taimaatun taamna nunatirnikkut pidjuti ihuatqijaujaami, kajumiktuq, kiudjutikqaqtuqlu. Kavamatuqatkunni maniliqtuutikhat ukununga nunagijaujuni havagutit naamangittuq pimmarikhaqtaujukehaq angiklihaqtaulunilu. Taimaalu, anginiqaqtuq pijumajun nunagijaujun piquqtukhat uuktuqvikanik angitqijaunirnin havagutikhanik nunagijaujuni havagutini tuniudjutinik.

Ualliani Hivuliqtiit uqaffaaqtait havagumaniit ikajurnikkut nunatik-qimakhimaliqtaa Ukrainianmiutanik. Uqarhimajut taimaat talvuuna taja Canada-Ukraine Angirutit Amigarnaqtumun Aullaarutikkut (CUAET) pinahuarutimi, kavmaatuqatkut tunihimangittuq naamajunik maniliqtuutikhanik ikajurutikhanilu. Amigaqhuutikkut uqaativaktait kavamatuqatkut piliuqplugin pimmarikhijuummiqtumik pinahuarutikhamik uumuuna nutaami maniliqtuutimi paannariigutimi, taimaalluarlu piningani July 15mi umikvikhaami uvani nunarjuami uuktuutinik uumunga CUAET.

Havagvingni Auladjutainnilu

Tamaita avikturniit ukiuqtaqtullu atuliqtun hulaqutainnik Kanadami-tamaat havaktikhailliurnirnik, taapkuallaunilu aanniaqtailinirmut havagviinni.

Ualliani nunagijaujut akhuuqtut qiniqhialutik uuktuqvikanik ihuaqhaqtauhimajunik atiliurnikkut atuqtakhanik imaalu havaqatigiikhutik unguvaqtirlugit ajuqhautaujut havaktinun laisqariaqaqtunut havagiamingni havaakhamingnik ajuqhharvikhamingnik.

Havaakhat ajuqhautikkullu ikajuutikhat anginiqaqtut hakugiktumik havagvikhainnik. Ualliani Hivuliqtiit akhuuquyut kavamatuqatkut havaqatigilugit avikturniit ukiuqtaqtullu

nutaanguqtirnikkut Havaaghatigut Nuutirnikkut Angirutit (LMTAs) pijaangini hivituyumik-kikliqaqtut aularaanginnaqtunik kavamatuqatkunnin maniliqtuutikhanik. Hivuliqtiit uqautigivaktaillu kavamatuqatkut hivunikhait nutaanguqtirnikkut una Havangnikkut Nalliutikhani pidjutimi tuninikkullu ihumagijamnik aallanguqtiqtaarungnarhijuni, ilaujullu havaakkut ikajuutin.

Ukiuqtaqtumi Qajangnaidjutimi Aulapkainiqarnikkullu

Qangannuaq hulidjutit mighaagun aallanin nunanin ilitarnaittuninluunniit tingmijunin tarikkulluunniit itiqtirutit Kanadaup Ukiuqtaqtunganun naunaiqtitpiaqtaa kinguvaqhimaquq ihariaginiq Kanadamin pidjukhaq uvunga Ukiuqtaqtumi qajangnaidjutikhaanun. Kavamatuqatkunni paannariigutit piangaijarnikkullu ikajuqpaktait Ukiuqtaqtumi qajangnaidjutait aulapkainiqarnikkullu ilitturipkaqtitaujukhat ihariajaunirnik pijumanirniklu Ukiuqtaqtumiittunin piliurlutiklu aulapkainikkut angummadjutikhanik Ukiuqtaqtumi Ukiuqtaqtumillu.

Ukiuqtaqtuq pilik nunamin aturutikhanik ihiagiajaujun Kandaup hinikhaani halumajuniklu piangaijaudjutinik. Ualliani Hivuliqtiit uqautijait kavamatuqatkut havaklutik malruungnik-aturutiaqtunik maniliqtuutikhanik ikajuutaujuk Kanadaup qajangnaidjutait aulapkainiqarnikkullu, ikajurniaqtaillu piangaijarnikkut uuktuqvigghanik Ukiuqtaqtumi pipkailunilu hakugiktunik, mahulingaittunik Ukiuqtaqtumi nunallaanik.

Nunallaami Qajangnainniit

Hivuliqtiit havagumajun pimmarikharni qajangnaittunik inuuhirittiarniqarnirniklu ukunani Ualliani Kanadami nunallaani. Tamaita nunagijaujun piliqtuk piniarhimadjutikhanik akiniarnirnun ihuinaarutinun, pilirlutik ihumakkut ipirailairnirnullu ikajuutikhanik, pimmarigharlugin qajangnaidjutikhat, taapkualluanilu pidjutiqaalluangittuni nunallaani, ilaujullu kiudjutikhat allangajuni inungni ukunanilu arnaunikkut angutaunikkullu tunngavigiplugin ningarniit, inuglugijaunirmun ningarniit Nunaqaqqaahimajuni arnani, arnaruhini, ukunanilu malruungnik-nappatilgit inungnun.

Ualliani Hivuliqtiit akhuuqtait kavamatuqatkut havaqatigilugin avikturhimaniit ukiuqaqtullu pivalladjutingmingni uvani First Nations atugakhani maligakhani.

Ualliani Hivuliqtiit akhuuqtun aallanguqtirutikhanun hakugikharutikhanik Kanadaup itiqtauhimajaangani itiqtauhimaittumikluunniit utaqquqtillugin apiqhuivikhamingnik pidjutaani. Hivuliqtiit quviagingitpiaqtaa taamna tikhiqtauhimajuq aallanguqtirutikhat uumunga *Ihuinaarnirnun Maligutimi* maliganguqtitauihangittuq. Anginiqaqpiaqtuq kavamatuqatkut hivulliutijakhait angiqlugillu aallanguqtirutikhat pimmarighariami una itiqtauhimajaangani itiqtauhimaittumikluunniit utaqquqtillugin apiqhuivikhamingnik pidjutaani turaangadjutigilugillu piqattaraanginnaqtun qajangnaqtun ihuinaaqtiit ukualu qajangnaqtun ihuinaarutit pijun hiqquqtiutikkut aallakkulluunniit kijuaqtuutini. Ualliani Hivutiqtiit havagumajun hapummidjutijaami Kanadamiutat ningarnirnin, kiudjutigiplugin tamarnik nunalipaujani inuqqukittunilu ihuinaarutinik, havaqatigilugillu kavamatuqatkut kiujaami amigaitpallaaqtun-ittun Nunaqaqqaahimajuni inungnik itiqtauvingni. Paliihimait ihariagiajuquq ilaujuq inungnun qajangnaidjutikhainnun ukuallu Ualliani Hivuliqtiit uqautijait kavamatuqatkut

havaqatigilugin avikturhimaniit ukiuqtaqtullu kiudjutikkut aularaanginnaqtunik RCMPkunni havaktikhailliurutainnik ilaujullu turaangaqpiarutilgit havagviit paliihimani. Uqaqatigijailu kavamatuqatkut kiutquplugin nauliqtumik ihuinniq uvani naminikkut piliuqhimajut hiqquutit, ilaujullu hapkuat “naunaijaqhimangittun hiqquutit” piliuqtauhimajun ukunuuna 3D aajjiliurutinin.

Pilihaaqtunin qangannuaq ajurnaahidjutinun hulaqutidjutinun nunallaanun paliihimanullu, Ualliani Hivuliqtiit havagumajun hivulliutiujumaplugin ihuaqtunik paliihimaliqidjutikkut pidjutinik hapummidjutikkut inungnun taapkunungalu hivulliujunun upautivaktunun.

Ualliani Hivuliqtiit ikajuqtait nunallaani kavamait akhuuqhaijut kavamatuqatkunnin manikkut ikajuutikhanik ukunani piningani utiqtukhanik akiinnik pidjutilgit kingulliqaamun RCMPkunni havaktiinni aivadjutiinni angirutimi niriuktullu kavamatuqatkunnin uqaqatigijaami avikturhimanirni ukiuqtaqtunilu mighaagun hivunikhani havaktini aivadjutiinni angirutini piliuqnikkut manikkut havaktakhanik avikturhimanirni, ukiuqtaqtuni, haamlatkunniluunniit.

Yukon naunaiqtauhimajuq katimapkainiaqtun tuklianik katimaffaaqtukhat Ualliani Hivuliqtiit 2024mi.

Tuhaqtipkainikkut Uqarvigijakhaq:

Jimmy Smith
Tukliq Tuhahakhanut Aulpkaiji
Havagvia Hivuliqtiup Eby
250-882-2892
Jimmy.Smith@gov.bc.ca